

Verslag ondernemersgesprek Innofish

8 november, Stellendam

“Het doel van deze wetgeving is de selectiviteit te bevorderen. Wij schrijven niet meer voor hoe, dat is aan de sector zelf. Het nieuwe beleid geeft dus veel meer ruimte, maar legt ook een grote verantwoordelijkheid bij de sector”.

“Er wordt veel van ons vissers gevraagd. Wij moeten steeds maar aanpassen en investeren. Maar om de zoveel jaren verandert het beleid. Dat maakt die investeringen erg onzeker”.

“Laat aan het ministerie zien dat je vooruit denkt, plannen maakt en aan de slag wilt. Maak een bedrijfsplan en laat zien hoe je straks wilt gaan vissen. Dan kunnen we met jullie meedenken!”

Introductie

Omdat Maarten ziek is, zit Joop de ochtend voor. Gert-Jan introduceert Platform Innofish en vertelt dat hij het werk van het Platform ziet als een verzekering. Je wilt je zo goed mogelijk voorbereiden op een nog onzekere situatie en neemt van te voren maatregelen. Gert-Jan vertelt dat hij het ook belangrijk vindt dat handel en verwerking worden betrokken bij de vraagstukken rondom de aanlandplicht.

Joop stelt voor om de vissers eerst de ruimte te geven om hun vragen te stellen. Pas als iedereen weet waar hij aan toe is, kunnen we over oplossingen nadenken.

Doel van de aanlandplicht

“Dat de aanlandplicht er zou komen was al duidelijk toen ik in 2010 op dit dossier ging werken”, vertelt Lianne Kersbergen, beleidsmedewerker bij het ministerie van Economische Zaken. De visserijsector kenmerkt zich door zeer veel strikte en gedetailleerde technische regels. Tegelijkertijd is er een discard probleem en is de selectiviteit niet structureel verbeterd, zoals wel de bedoeling was van de technische maatregelen. Daarom is er gekozen voor een heel andere aanpak. De bedoeling is om de vissers alle ruimte te geven om zelf met oplossingen te komen om selectiever te vissen. Selectiviteit is het hoofddoel. Als de vissers jonge vis aanlanden en hun gedrag en methoden niet aanpassen, is de aanlandplicht mislukt. Het is juist de bedoeling dat die jonge vis überhaupt niet gevangen wordt. Lianne geeft aan dat er erg weinig tijd is en dat zij zich daar zorgen om maakt. Vandaar dat het eerste doel is om tijdwinst te behalen. Luime senior merkt op dat het 60 jaar geleden de normaalste zaak was om alles aan te landen. Dat werd toen door de wetgever verboden omdat het niet goed ging met de visstanden. Hij vraagt zich af of we nu niet dezelfde fout maken als toen.

Welke overleving is acceptabel?

Lianne legt uit dat de Scheveningengroep (de landen om de Noordzee) gezamenlijk tot een discard plan moeten komen waarin die landen ook overeenstemming moeten bereiken over uitzonderingen en toekenning van de-minimis. Die laatste regeling houdt in dat je de laatste 5% discards, die je alleen met zeer veel moeite en hoge kosten kan voorkomen, nog overboord mag gooien. Ook kan een uitzondering op de aanlandplicht worden gegeven aan die visserijen die kunnen aantonen dat de vis overleeft. De vissers vragen zich af hoeveel procent dan moet overleven, want dat staat nog nergens beschreven. Lianne merkt op dat de uitzondering in

eerste instantie bedoeld was voor haaien en roggen. Bij haaien en roggen overleeft volgens wetenschappers zo'n 60% tot 70% van de dieren, niet alleen op het moment zelf maar ook daarna nog. Lianne schat in dat met percentages in die orde grootte, de kans op een uitzondering in ieder geval bestaat. Maar wat een voldoende hoge overleving is, zal ook in de Scheveningengroep uitonderhandeld moeten worden.

Een nieuw wettelijk kader

Lianne vertelt dat het wettelijk kader zoals het er nu ligt niet past bij de aanlandplicht, soms zelfs strijdig is. De quota moeten veranderen van aanlandquota naar vangstquota en veel van de technische maatregelen moeten op de schop. Dat gebeurt de komende tijd. Vissers kunnen daarover meedenken, en zouden dat zeker ook moeten doen. Er is nu veel bespreekbaar, merkt Lianne op. Wat betreft de quota vertelt ze dat de Engelsen de aanlandplicht liever gisteren dan morgen laten ingaan. Zij kunnen in de nieuwe situatie simpelweg meer kabeljauw aanlanden omdat aanlandquota ruimer zijn dan vangstquota. Dit 'belang' van de Engelsen kunnen we in de Scheveningengroep mogelijk gebruiken om schol wat uitstel te geven. Dan moeten we wel zeker weten dat de nadelen (kabeljauw eerder) op wegen tegen de voordelen (meer tijd).

Ecologische gevolgen

De vissers vragen zich af wat de negatieve ecologische gevolgen zullen zijn van het invoeren van de aanlandplicht. De vissen die nu nog overboord gaan worden immers weer gegeten door zeevogels, grote zeezoogdieren, andere vissen en het microbiële leven onder water. De exacte kringlopen kennen we nog niet, maar zijn wel degelijk aanwezig. Pieke merkt op dat dan een deel van de zeevogels en zeehonden weer zelf zal moeten vissen en dat er (aanzienlijk) minder van zullen komen. Maar als de zeehonden en zeevogels de dode schol eten, zoals nu het geval is, zullen er niet meer schollen bijkomen. Terwijl als we met de aanlandplicht minder jonge schol opvangen, er wel meer schol komt.

Vermarkting

Gert-Jan vertelt over het (literatuur-) onderzoek naar vermarkting dat is gedaan. De hoeveelheid discards is naar schatting 30.000 ton per jaar (hoogste schatting is 58.000 ton vis). Dit maakt het moeilijk om er een dedicated fabriek voor op te zetten. De vrees dat de bijvangst straks meer waard zijn dan de vis zelf, lijkt ongegrond. De prijs voor humane consumptie is nog altijd de hoogste. Platform Innofish is betrokken geweest bij voorstellen voor de definitie voor niet-directe humane consumptie. We wilden daarbij voorkomen dat er geen vismeel meer mag richting cosmetica, bouillonblokjes, soep etc.

Onderzoek

Lianne geeft aan dat de overheid bijzonder veel geld steekt in onderzoek in de visserijsector. Toch is er duidelijk nog veel onderzoek nodig. Daar is ook geld voor beschikbaar vanuit het nieuwe Visserijfonds (Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij). Dat geld kan echter alleen naar echte innovatie: nieuwe visserijmethoden, samenwerking in de keten etc. De vissers merken op dat de administratieve lasten die met de onderzoeksprojecten gepaard gaan erg hoog zijn. Het zou het allermooist zijn als er één boot permanent beschikbaar zou zijn voor onderzoek. Dat zou de sector toch voor elkaar moeten kunnen krijgen.

Strategieën voor 2 januari 2016

- Eén van de vissers merkt op dat de netten en verwerkingslijn dan is aangepast op een nog betere overleving, maar dat ze de discards niet mee zullen nemen.
- Een andere visser merkt daarbij op dat hij selectiever zal moeten gaan vissen om een lager percentage discards te bereiken. Je wilt je quotum vol krijgen met goede vis, dus zul je discards moeten voorkomen. Hoe dan ook.
- Er zullen dan afspraken moeten komen voor een kortere visweek: 4,5 dag vissen. Vrijdagmiddag 12 uur moet iedereen binnen zijn. Maar dat moet dan wel in de hele EU.

Innovatie

Pieke laat een filmpje zien van een nieuw soort netten waaruit de kleine vissen makkelijk kunnen ontsnappen. In het filmpje ontsnappen alle vissen nog, maar door de maatvoering van de gleuven aan te passen, kan dat worden gereguleerd. Pieke spreekt regelmatig wetenschappers uit andere landen en ziet daar voorbeelden van innovatie. Zo wordt er geëxperimenteerd met netten waarbij onder water al een selectie plaatsvindt. 90% van wat onder water wordt geloosd overleefd namelijk. Pieke merkt ook op dat de maaswijdte straks wordt losgelaten, en dat dit nieuwe mogelijkheden biedt. Ook geeft hij het voorbeeld van vissers in Denemarken die een ontheffing hebben gekregen voor zeedagen en toestemming hebben om twee netten mee te nemen. Zij schakelen tussen visserij op kreeft en vis. Dat soort modellen zijn straks bespreekbaar, maar moeten wel op tafel komen.

Joop merkt op dat in voorgaande gesprekken is gesproken over de technische maatregelen, die er straks heel anders uit kunnen zien. Er is gesproken over mogelijkheden om in de visserij veel meer samen te werken. Bijvoorbeeld door quota uit te ruilen of samen te voegen, of een totaal ander quota-systeem voor te stellen. Er is o.a. gesproken over samenwerking met de handel en de verwerking. Het ging over het omschrijven van de definities van de visserijtypen in Nederland. Tijdens deze eerste ondernemersgesprekken hebben we de vissers de gelegenheid gegeven om zoveel mogelijk vragen te stellen. Deze gesprekken begonnen steeds met 'wat doe jij 2 januari 2016 anders dan nu?'. Vanaf nu beginnen de gesprekken met 'Wat kunnen we de komende jaren samen met andere ondernemer in de visketen oppakken'. Zaterdag 22 november is de eerstvolgende bijeenkomst op Urk waarbij we met ondernemers uit aanvoer, handel en verwerkende industrie samenkomen.

Deelnemers ondernemersgesprek 5 november 2014

Ondernemers uit visketen: Gert-Jan Rotgans, Gert-Jan Kooij, Gerrit Moerdijk, Durk van Dam, Jan Pieter Luime, Dhr Luime, Klaas van Dam, Jan Tanis en Koos de Visser
Ministerie van Economische Zaken (EZ): Lianne Kersbergen
Kennisinstituten: Pieke Molenaar (Imares)
Begeleiding: Joop Ehrhardt
Verslag: Doutzen Wagenaar

Platform Innofish is een netwerk van en voor innovatieve ondernemers uit aanvoer en handel. Het richt zich op innovatie en verduurzaming van de visketen rondom de aanlandplicht.

- Het platform is voor alle ondernemers in de visketen die openstaan voor innovatie en vernieuwing.
- Wij zijn onafhankelijk en bepalen zelf de agenda.
- Wij zoeken naar concrete en innovatieve oplossingen voor de aanlandplicht die economisch en ecologisch goed inpasbaar zijn.
- Wij verzamelen kennis en wisselen die uit; je kunt bij ons kennis komen halen over verschillende aspecten van de aanlandplicht.
- Wij zijn geïnteresseerd in jouw mening en ideeën over de aanlandplicht.

www.platforminnofish.nl

